

lægge til, at jeg naturligvis ikke mener en Gaard, som har forhenværende fri Hovedgaardstaxt, men en Gaard, som har ægte Bondesjord under sig; det er kun dette, jeg ønsker at vide

Monrad: Jeg skal henvise den ærede Rigsdagsmand til mine tidligere Øtringer angaaende denne Sag, hvor han vil finde fornøden Oplysning; nogen yderligere Examination i den Henseende finder jeg mig ikke tilbøielig til at underkaste mig.

Tscherning: Jeg skal være tilbøielig til at gaae ind paa — det har jeg aldrig nægtet, jeg har tværtimod publiceret det for længe siden — at tilraade, at der gives den fulde Værdi, saaledes at Bonden kan være holden derved og vedkommende Jordrot Intet hazarderer, saaledes at han hellere vinder end taber; men det skal bevises, at Bonden kan leve deraf og være holden derved, det skal bevises, at den, der kjober en Gaard paa 1 Td. Hartorn, kan have Arbeidsmands Løn, nemlig 150 Rd. om Aaret, at den, der kjober noget Mere, skal have en lidt bedre Arbeidsmands Løn derved, og at den, der kjober en Gaard paa 7 Tdr., skal idetmindste have det, som Staten betaler nogle af sine allerlavest stillede Bestillingsmand, og som vi hver Dag høre omtale her. Naar det ærede Medlem vil have den Regel etableret, at man for at bruge sine Kræfter til Erhverv skal betale en Sum derfor, saa maa det ærede Medlem jo komme dertil, at alle Statens Embeder skulle sælges; thi Embedsmændene faae ved deres Arbejde et Erhverv til deres Underhold, og det skal der gives en Capital for, siger det ærede Medlem. Det ærede Medlem vil, at Fæsterne skulle give noget Mere for Gaardene, fordi de finde deres Underhold ved dem; men det Samme er jo akkurat Tilfældet med Embedsmændene, thi ved at gøre deres Pligt og udføre deres Arbejde finde de deres Underhold; skal den Ene altsaa betale derfor, saa maa den Anden gjøre det Samme; men det ligger deri, at det hele System er falsk; det er urigtigt at forlange, at en Mand skal give en Capital for at finde det Erhverv, som er den største Nødvendighed, og navnlig under en

Lov, som siger, at han skal kunne leve ved Brugen af en Gaard; der staaer i den traditionelle Lov, i den fævne Lov, at Bonden skal være holden derved; men den Mand er ikke holden, som ikke kan finde det tørre Brød, og det kan ikke nytte at henvise ham til, hvad han kan faae Mere ved at sælge; thi vi skulle ikke ønske, at de sælge; vi skulle ønske, at de blive ved at dyrke Jorden. Det er en ganske feil Opfattelse, men det er godt, at den er kommen frem; det ærede Medlem sidder nu fast deri, at han ikke vil indrømme Bonden at kunne leve af sin Bedrift, medmindre han betaler en speciel Capital udenfor Gaardens Frembringelseevne. Det er det, det ærede Medlems Ord indholde, det holder jeg fast, og det er det, hvorefter vi nærmere skulle komme til at bedømme denne Sag.

Tillisch: Ja, det undrer mig, at den ærede Rigsdagsmand ikke kan see den uhyre Forskjel, der ligger i hans Sammenligning. Jeg maa dog gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at jo mere Bonden arbejder, jo mere han forbedrer Gaarden, og jo bedre han driver den, desto større bliver hans Indtægt Aar for Aar. (Tscherning: Og hvem skal da have den?) Det skal han, som arbejder; men Embedsmanden kan arbejde saa meget han vil i sit Embede, og han kan gjøre sig saa megen Umage, som han vil, men han faaer ikke Mere end det, som er bestemt; (Tscherning: han faaer Alderstilleg!) det, som er bestemt for ham, faaer han; han kan ikke gjøre sit Embede mere frugbringende ved sit Arbejde, og det kan ikke nytte, at den ærede Rigsdagsmand vil modstige det. Naar der er Tale om en Ting, der ved Arbejde og Flid kan blive forbedret og forbedret i utrolig Grad, og give langt større Udbytte og langt større Indtægt, end den nu for Tiden giver, saa er denne Eiendom mere værd end en anden Ting, som man kjober, og hvoraf man ikke kan vente at faae Mere ud, end den engang giver. Naar den ærede Rigsdagsmand taler saa meget om, at jeg ikke under Bondestanden det tørre Brød, saa har jeg aldrig udtaalt mig i den Retning; jeg har ikke forlangt, at Bonden skal give Mere for Eiendommen, end den er værd, jeg har tvært-